

[Aage Føgh.]

materiale, der indsendes. Det synes jeg også er vigtigt, men jeg anbefaler, at vi går et skridt videre. Jeg tror, det er i demokratiets interesse, at når vi har partierne i folketinget, skal de også have så gode arbejdsvilkår som muligt, og dertil hører, at repræsentanter for dem kan overvære de forhandlinger, der foregår i udvalgene og have adgang til det materiale, der tilgår udvalgene, selv om de pågældende ikke skal have taleret eller tage del i indstillingerne derfra.

Morten Lange: Der er adskillige punkter i folketingets forretningsorden og den måde, den praktiseres på, som rejser problemer i særdeleshed for de små partier og dermed ikke alene for de partier, som ligger under den såkaldte udvalgsgrænse, men også for dem, der ligger en større eller mindre tand over den. Det er naturligvis tit uhyre vanskeligt, selv om et parti er udvalgsberettiget, at gennemføre udvalgsarbejdet på tilfredsstillende vis, hvis man kun har en enkelt repræsentant eller 2 i udvalgene. Jeg er helt sikker på, at de ærede medlemmer fra det radikale venstre føler det på deres krop, og det gør vi også i vort parti. Vi er tit bekymrede over, at vi ikke er i stand til at udføre så meget og så godt arbejde i udvalgene, som vi gerne ville, simpelt hen fordi vi risikerer, at møder i 4-5 udvalg bliver lagt bogstavelig talt oven i hinanden. I dag har vi f. eks. kunnet se på opslagstavlen, at 4-5 lovforslag på det kulturelle og undervisningsmæssige område behandles i udvalgene inden for ca. en time; hvis det så tilfældigvis er den samme, der repræsenterer partiet i dem alle, og vedkommende samtidig føler trang til at diskutere undervisningsfradrag her i salen, skal der mere end personsplætning til — der skal personfindeling til — og det kan blive lidt vanskeligt.

Det er en af vanskelighederne, og det er naturligvis ikke nemt at komme uden om den, når man tænker på, til hvor mange andre tider folketingets medlemmer naturligvis må være optaget. Jeg er bange for, at vi ikke kan løse dette problem, men det har også tilknytning til det fremsatte forslag, og jeg nævner det blot.

Der er i det hele taget sikkert grund til

at se på forretningsordenen, måske også grund til at gennemtænke hele den måde, vi fortolker den på, for der er masser af ting i forretningsordenen, som i og for sig muliggør forskellige ting, som ikke bliver gjort alligevel. Jeg har med nogen sorg bemærket, men det er ikke, fordi det har overrasket mig, at det, som man i det klassiske sprog kalder det private eller personlige initiativ — og det er naturligvis noget, som en hvilken som helst folketingsmand må formodes at have en frygtelig masse af — meget sjældent giver sig særligt udtryk herinde. Det er meget sjældent, vi har egentlige privatistforslag, som naturligvis ikke kan forventes at føre til en umiddelbar lovgivning, selv om de fremkom, men som måske alligevel kunne føre til, at vor lovgivning fremover kunne blive præget af dem. Jeg har af den slags forslag ikke set stort andet, end da fregatten Jylland kom sejlene forleden dag! Jeg kunne i virkeligheden godt tænke mig en arbejdsform, hvorunder vi i noget højere grad havde forslagsstillen fra de medlemmer, som man vistnok i det engelske parlament kalder for back-benchers, som har deres mere eller mindre gennemarbejdede ideer at føre frem. Folketingets arbejde vil naturligvis blive bebyrdet med det, men det ville alligevel være til pynt for tinget.

Hvis vi kom mere ind på en tankegang i den retning, er det meget muligt, at det ville medvirke til, at også de forslag, som blev stillet fra de mindre partiers side — og som i de færreste tilfælde har nogen større chance for at havne i en endelig og vedtagen form — også kunne appellere til en anden type udvalgsbehandling end den meget konforme 17 mands udvalgsform, som vor forretningsorden påbyder os. Jeg er temmelig sikker på, at der er en sammenhæng mellem den form, vi i øjeblikket vælger til fremsættelse af lovforslag, og den udvalgsbehandling, vi har.

Der er noget i det forslag, som det ærede medlem hr. Iver Poulsen og hans partifæller har stillet, som må appellere til en udvikling netop af den type, jeg her har peget på. Der refereres i forslaget beständig til en forslagsstiller eller en ordfører for forslagsstillerne, altså en enkelt initiativtager, og jeg synes, det er noget, som i virkeligheden kunne føre diskussionen ud over